

TESTAREA NAȚIONALĂ - 2007
Proba scrisă de limba și literatura română

Variantă 5

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

Partea I (48 de puncte)

Citește cu atenție textul dat. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul la fiecare dintre cerințele de mai jos.

Era în vara anului 1916. Războiul bântuia de-atâta amar de vreme prin fundul Galiiiei, prin Polonia, în Italia[...]*

Moș Miron, în satul lui de la poalele munților, intra greu în vorbă cu cei care se-ntorceau de pe câmpul de luptă. Avea o sfială ciudată înaintea lor, deși i-ar fi putut fi, cei mai mulți, nepoți. I se părea lui că-s vrednici de-o cinste deosebită, că știu lucruri pe care nimeni altul în lume nu le poate ști. Dar de vorbit cu ei, trebuia să vorbească numai decît. De la o vreme era nelipsit de la gară, și cel dintîi sătean care-i dădea binețe soldatului ce se cobora era moș Miron.

Cei pe care-i întîmpina nu-l prea înțelegeau, nu prea știau ce vrea să afle moșul de la ei. Și, oricât ar fi vrut să-și ascundă adevăratul gând, bătrînul tot era silit, în urmă, să mărturisească ce vrea și să vorbească deslușit.

– Uite ce-i, nepoate! Noi pe-aici nu mai știm ce să credem. Toți mințesc, numai sufletul din noi nu. Voi, pe-acolo, trăbă c-aflați mai iute veștile: Au intrat ai noștri în război sau n-au intrat?*

– Pîn-acum nu, moșule. Da' nădăjduim de la Dumnezeu...

Nădăjduia și bătrînul «de la Dumnezeu», dar prea-i era lui greu să mai aștepte. Din felul cum i se lungea fața bătrîna, din felul cum îi sclipeau ochii în cap, se vedea limpede că vorbele spuse de cei ce veneau acasă bolnavi ori în concediu nu-l mulțumeau.

De cum a dat gură de primăvară, moșul a-nceput s-o ducă greu de tot. Își isprăvise tot ce strînsese peste vară, și bucatele erau scumpe foc. În câteva săptămîni și-a dat și cel din urmă ban, pe care abia l-a pescuit dintr-un cotlon al șerparului*.*

A văzut el că oameni bătrîni, femei bătrîne se tot duc pe la primărie și se-ntorc cu bani acasă. Locuia departe, în capătul satului, spre munte; pe la primărie n-a dat de zece ori în viața lui; dar lipsa îi dote brînci și, într-o zi, iacătă-l în fața primarului.

– Văd că toată lumea duce bani de aici. Va fi, pesămne, vrun ajutor pentru oamenii bătrîni și săraci ca mine, în vremea asta de scumpețe crîncenă. Pînă-acum am mai avut câte ceva, de-acum!... [...]

– Dumneata nu poți căpăta, moș Miroane, îi răspunse primarul. N-ai pe nime în război.

– Dar nici acasă!

– Adevărat că vei duce-o greu. Da stai, mi se pare că tot ai dumneata ceva. Ai vîndut otava?*

Moșul își încrunță sprîncenele și privi în pămînt.

– N-am vîndut-o!

– Apoi vezi, rău faci că n-o vinzi. Se plătește foarte bine. Poate aștepți să mai crească prețurile.

– Nu aștept!

– Atunci, mi-o poți vinde chiar și mie.

Bătrînul îl privi cu dușmănie.

– N-ai dumneata bani să cumperi otava mea! Și s-a ridicat de pe scaun, și-a oblit trupul îngârbovit și-a ieșit din primărie pășind apăsător. De-atunci n-a mai dat pe-acolo.*

(Ion Agârbiceanu, **Darul lui moș Miron**)

*a bântui - a pustii, a distruge, a devasta

*cotlon - colț, loc ascuns, neumblat; ascunzătoare

*șerpar - brâu lat de piele, prevăzut cu buzunare

*otavă - iarbă care crește în același an după ce câmpul a fost cosit sau pășunat; aici apare ca un dar simbolic al lui moș Miron pentru caii celor dintîi soldați români care vor veni în satul lui din Transilvania

*a obli - a îndrepta; a da corpului o poziție dreaptă

*ai noștri - formulă prin care moș Miron numește armata română, așteptată să intre în război contra Imperiului Austro-Ungar, din care făcea parte și Transilvania

A. Limba română

- Transcrie, din următoarea listă, patru cuvinte ce conțin câte un diftong: „greu”, „sfială”, „ciudată”, „deosebită”, „trebuia”, „vreme”, „sătean”, „soldatului”. **4 puncte**
- Precizează mijlocul intern de îmbogățire a vocabularului, prin care s-au format cuvintele subliniate: „Nădăjduia și bătrînul «de la Dumnezeu»”. **4 puncte**
- Menționează câte un sinonim pentru cuvintele subliniate: „Avea o sfială ciudată înaintea lor”. **4 puncte**
- Precizează modul și timpul verbului subliniat: „Își isprăvise tot ce strînsese peste vară”. **4 puncte**
- Stabilește valoarea morfologică a cuvintelor subliniate: „Dar prea-i era lui greu să mai aștepte”. **4 puncte**
- Alcătuiește un enunț în care adjectivul „ciudat” să aibă funcția sintactică de nume predicativ. **4 puncte**

7. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate:
„*I se părea lui că-s vrednici de-o cinste deosebită”.*
 8. Transcrie, din următoarea frază, propoziția subordonată circumstanțială concesivă:
„*Și, oricât ar fi vrut să-și ascundă adevăratul gând, bătrânul tot era silit, în urmă, să mărturisească ce vrea și să vorbească deslușit*”.
 9. Contrage propoziția subordonată din următoarea frază, precizând felul părții de propoziție rezultate din această transformare: „ – [...] *aștepți să mai crească prețurile*”.
- B. Înțelegerea textului**
10. Menționează genul literar căruia îi aparține textul citat.
 11. Transcrie, din text, un fragment în care se arată motivul pentru care este respinsă cererea lui moș Miron.
 12. Formulează ideea principală din alineatul al doilea.
 13. Precizează două funcții ale dialogului în textul dat.
 14. Explică semnificația afirmației: „- *N-ai dumneata bani să cumperi otava mea!*”

Partea a II-a (18 puncte)

Te numești Alexandru/ Alexandra Stanciu, locuiești în Suceava, pe Strada Baladei, la numărul 81, ești elev/ elevă în clasa a VIII-a la Școala cu Clasele I - VIII „George Enescu” și dorești să te înscrii la Biblioteca Municipală din localitate, întrucât ești pasionat(ă) de lectură.

Redactează, **pe o pagină distinctă a foi de examen**, o cerere de înscriere, adresată directorului bibliotecii. În cerere, trebuie:

- să respecti convențiile specifice acestui tip de compunere;
- să expui clar și concis conținutul solicitării;
- să respecti normele de exprimare, de ortografie și de punctuație.

Atenție! Nu folosi alte nume decât cele indicate în cerință! Data redactării cererii este 18.06.2007.

Partea a III-a (24 de puncte)

Scrie, în 10 - 15 rânduri, rezumatul textului citat la **Partea I** (Ion Agârbiceanu, ***Darul lui moș Miron***). În redactarea rezumatului, vei avea în vedere:

- respectarea fidelității față de textul pe care îl rezumi (concordanța dintre conținutul textului dat și conținutul rezumatului scris de tine);
- desprinderea a trei-patru elemente esențiale/ idei principale ale textului;
- prezentarea concisă, pe baza ideilor principale ale textului, a succesiunii întâmplărilor la care participă personajele;
- respectarea altor convenții specifice rezumatului (relatarea la persoana a III-a, utilizarea modurilor și a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, relatarea obiectivă, fără dialog inserat și fără citate).

Notă! Vei primi **12 puncte** pentru conținut (câte 3 puncte pentru fiecare cerință rezolvată) și **12 puncte** pentru redactare (*coerența textului* - 2 p.; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* - 2 p.; *ortografia* - 3 p.; *punctuația* - 3 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* - 2 p.).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, rezumatul trebuie să aibă minimum 10 rânduri scrise.